

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **W. K. M.,** zastoupený Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort,** se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 12. 2019, č. j. KRPU-221399-20/ČJ-2019-040022-SV-ZZ, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 1. 2020, č. j. 42 A 1/2020 – 36,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátovi se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **4114 Kč**, která bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Při policejní prohlídce v mezinárodním vlakovém spoji EC 178 byli tři cizinci vyzváni k prokázání totožnosti. Mezi nimi i žalobce, afghánské státní příslušnosti, jenž nepředložil žádné cestovní doklady.

[2] Dne 18. 12. 2019 byl žalobce v záhlaví označeným rozhodnutím žalované (dále jen „napadené rozhodnutí“) zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) za účelem správního vyhoštění, s tím, že doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[3] V záhlaví označeným rozsudkem Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „napadený rozsudek“ a „krajský soud“) žalobu zamítl. S odkazem na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu a závazné stanovisko Ministerstva vnitra konstatoval, že žalovaná správně posoudila, že vyhoštění žalobce do země původu je realizovatelné, podrobně se touto otázkou zabývala a vycházela z relevantních podkladů. Krajský soud zdůraznil, že se správní orgány při zajištění cizince za účelem vyhoštění zabývají pouze potenciální možností žalobce vyhostit. Podrobně jsou podmínky zkoumány až v rámci řízení o správním vyhoštění. Žalobce výslovně uvedl, že v Afghánistánu mu nic nehrozí.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[4] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opírá o důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), namítá tedy obecně vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

[5] Podle stěžovatele se žalovaná nesprávně a nedostatečně vypořádala s existencí vážné újmy hrozící stěžovateli v případě vyhoštění v Afghánistánu. Při posouzení této otázky nelze odkázat na obecné stanovisko Ministerstva vnitra, jež se nezabývá individuálními okolnostmi stěžovatele, především otázkou, zda je možné po stěžovateli spravedlivě požadovat, aby se obrátil s žádostí o ochranu před vážnou újmou na afghánské úřady. Lze jistě vycházet z přezkoumatelného a úplného závazného stanoviska. Napadené rozhodnutí však musí nutně obsahovat i konkrétní vypořádání odkazované vážné újmy v případě stěžovatele. Pokud napadené rozhodnutí toto neobsahuje, nemohl zřejmou chybu napravit ani krajský soud.

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že obavy z návratu do Afghánistánu stěžovatel zmínil až v žalobě, a proto na ně žalovaná nemohla nikterak reagovat. Z protokolu o výslechu jednoznačně vyplývá, že stěžovatel se v případě návratu do státu původu ničeho neobává. Na základě závazného stanoviska žalovaná usoudila, že realizace správního vyhoštění je možná. Žádné překážky v jeho individuálním případě nebyly dány. Své závěry podrobně v napadeném rozhodnutí odůvodnila.

III. Posouzení kasační stížnosti

[7] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[8] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou vadu neshledal.

[9] Jádrem kasační stížnosti je otázka, zda existuje vážná újma hrozící stěžovateli, jež by byla překážkou jeho správního vyhoštění. Tuto kasační námitku lze kvalifikovat jako námitku nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení mající za následek nezákonnost rozsudku. Lze ji tedy podřadit pod kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nikoli písm. b) téhož ustanovení, jak uvedl stěžovatel.

[10] Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je žalovaná *oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie*“ a přitom „*nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud b) je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.*

[11] Podle usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2010, č. j. 7 As 79/2010 - 150, „*má správní orgán povinnost se zabývat v řízení o zajištění cizince možnými překážkami správního vyhoštění, předání nebo vycestování tohoto cizince v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo kdy před rozhodnutím o zajištění cizince vyšly najevo. V takové situaci je správní orgán povinen možné překážky správního vyhoštění, předání nebo vycestování cizince před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, předání nebo vycestování cizince alespoň potenciálně možné.*“ Taková úvaha správního orgánu tedy „*bude nezbytná např. v případě, kdy, jako v posuzované věci, budou správnímu orgánu již v době rozhodování o zajištění cizince známy skutečnosti, pro něž by důsledkem správního vyhoštění nebo i pouhého předání, resp. nuceného vycestování cizince mohl být nepřiměřený zásah do jeho soukromého nebo rodinného života*.“ Popřípadě pokud bude správnímu orgánu před rozhodnutím o zajištění cizince zřejmé, že „*by zde mohly být dány důvody znemožňující vycestování cizince ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, nebude oprávněn vydat rozhodnutí o zajištění cizince dříve, než si opatří závazné stanovisko Ministerstva vnitra k tomu, zda je vycestování cizince možné (ve vztahu ke správnímu vyhoštění viz § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Ministerstvo vnitra bude v tomto případě povinno vydat toto stanovisko neprodleně tak, aby bylo možné dodržet zmiňované zákonné lhůty pro rozhodnutí o zajištění cizince.*“ Následně, „*pokud správní orgán po předběžném zhodnocení všech jemu známých skutečností, jež by mohly vylučovat správní vyhoštění, vycestování či předání cizince, dospěje k závěru, že správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince je i přes tyto skutečnosti alespoň potenciálně možné, je oprávněn rozhodnout o zajištění cizince. V opačném případě je však správní orgán povinen*

cizince neprodleně propustit na svobodu, neboť zásah do osobní svobody cizince by nemohl být považován za odůvodněný v situaci, kdy by bylo předem zřejmé či pravděpodobné, že zákonný účel omezení osobní svobody nebude moci být naplněn."

[12] Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců „*vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*" Podle odst. 2 téhož ustanovení „*se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti; b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání; c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky*."

Podle skutečností vyplývajících ze správního spisu (viz *Protokol o výslechu účastníka správního řízení* ze dne 17. 12. 2019) stěžovatel uvedl, že za pomoci převaděčů bez cestovních dokladů a pobytového oprávnění cestoval pěšky či skryt v nákladních automobilech asi tři měsíce z Afghánistánu přes několik států včetně schengenského prostoru, přičemž jeho cílem bylo dostat se do Francie. Peníze na cestu a převaděče ve výši 3000 EUR dostal od svého otce. Vypověděl, že v Afghánistánu mu nic nehrozí, svým odchodem chtěl pomoci své sestře, aby mohla taktéž odjet do Evropy, kde by žila v bezpečí před špatným mužem, za něhož se provdala. Rodina manžela jeho sestry ho vydírá, má velký vliv a disponuje zbraněmi. Přál si pro sestru i pro sebe lepší ekonomické poměry. Věděl, že jeho cesta je nelegální a je si vědom, že k pobytu na území České republiky musí mít vízum. Nemá zde žádné rodinné příslušníky, na Českou republiku nemá žádné společenské či kulturní vazby. V Londýně má bratrance a ve Francii vzdálené příbuzné, není s nimi však v žádném kontaktu. Nedisponuje žádným majetkem, kromě 20 EUR, nemá ani prostředky, aby si zajistil cestu zpět. Byl-li by propuštěn ze zajištění, pokračoval by ve své cestě do Francie. Nemá žádnou možnost, jak by si na území České republiky zaopatřil ubytování. Uvedl, že vyhoštění zpět do Afghánistánu by pro něj znamenalo zásah do soukromého a rodinného života, jelikož chce vycestovat do Francie.

[13] Obsahem spisu je dále závazné stanovisko Ministerstva vnitra, Odbor azylové a migrační politiky, k možnosti vycestování cizince, ze dne 18. 12. 2019, podle něhož je možné, aby stěžovatel vycestoval zpět do Afghánské republiky. Podle tohoto závazného stanoviska nehrozí stěžovateli vážná újma uložením či vykonáním trestu smrti, ani vážná újma spočívající v nelidském či ponižujícím zacházení. Podle ministerstva vnitra vnitřní ozbrojený konflikt nepůsobí na celém území státu, vláda nijak neomezuje právo cestovat v rámci země. Stěžovatel ani neuvedl, že by mu něco v případě jeho návratu hrozilo a nemá problémy s tamními státními orgány.

[14] V žalobě stěžovatel tvrdil, že žalovaná nedostatečně zohlednila skutečnost, kterou uvedl již ve své výpovědi, že z Afghánistánu utekl před hrozbou krevní msty ze strany rodiny své sestry. Žalovaná nezhodnotila, zda státní orgány jsou schopny stěžovateli poskytnout dostatečnou ochranu před vážnou újmou hrozící od třetích osob. Tuto ochranu podle stěžovatele v Afghánistánu očekávat nelze.

[15] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že z výše uvedených skutečností je patrné, že nebyly dány žádné okolnosti, které by byly překážkou správního vyhoštění stěžovatele. V kontextu judikatury Nejvyššího správního soudu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2010, č. j. 7 As 79/2010 - 150) se žalovaná možnými překážkami správního vyhoštění v napadeném rozhodnutí (str. 7 až 9) zabývala. Uvedla, že motivací stěžovatele bylo dle jeho slov zlepšit ekonomickou situaci pro sebe a svou sestru a při návratu do vlasti mu nic nehrozí. Žalovaná správně předběžně posoudila okolnosti, jež by potenciálně mohly tvořit překážky správního vyhoštění, které jí v době rozhodování o zajištění byly známy a které vyšly najevo. Správně učinila úsudek, že správní vyhoštění bude případně možné.

[16] Pokud stěžovatel namítá, že se žalovaná nezabývala jeho tvrzeními ohledně krevní msty, která hrozí ze strany rodiny jeho švagra, ztotožňuje se Nejvyšší správní soud se závěrem krajského soudu v bodě 15 napadeného rozsudku, že žalobce ve správním řízení netvrdil, že by nějaké nebezpečí ze strany příbuzných jeho sestry mělo hrozit přímo jemu. Naopak zdůrazňoval, že do země původu se může vrátit a záměr jeho cesty byl pouze ekonomický. Podle Nejvyššího správního soudu z tvrzení stěžovatele, tak jak je formuloval ve své výpovědi (citace z protokolu ze dne 17. 12. 2019: „*Příbuzní manžela mé sestry nás vydírají, jelikož jsou vlivní a mají zbraně. Mé osobně v Afghánistánu nic nehrozí, svým odchodem jsem chtěl pomoci své sestře...*“), nelze jakkoliv dovozovat, že přímo stěžovateli hrozí krevní msta. Stěžovatel v žalobě nenamítal ani to, že by se od okamžiku poskytnutí výpovědi, na jejímž základě bylo vyhoštění stěžovatele v napadeném rozhodnutí o zajištění shledáno jako realizovatelné, skutkové okolnosti v jeho případě jakkoliv změnily. Naopak výslovně vytýká žalované, že se jeho výpovědí dostatečně nezabývala. Nejedná se tedy ani o případ, kdy by se po vydání rozhodnutí o zajištění změnil skutkový stav do té míry, že by zajištění mohlo být v rozporu s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a krajský soud by byl povinen neaplikovat § 75 odst. 1 s. ř. s. a k této změně skutkového stavu přihlédnout (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 Azs 170/2019 - 50).

[17] Žalovaná se tedy zevrubně věnovala posouzení výpovědi stěžovatele. Jak z ní totiž podle smyslu vyplývá, jeho osobě vskutku v domovině nic nehrozí a své sestře chtěl svou cestou do Evropy usnadnit její situaci. Až v žalobě se stěžovatel pokusil ze své výpovědi vykonstruovat hrozbu krevní mstou, kvůli které mu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy. O účelovosti jeho jednání vypovídá i skutečnost, že v žádném státě, přes který cestoval a ve kterém mu již údajné nebezpečí nehrozilo, nevyužil možnosti požádat o mezinárodní ochranu. Tuto žádost podal až poté, co byl v České republice zajištěn.

[18] Žalovaná se tedy správně a dostatečně vyjádřila ke konkrétním tvrzením stěžovatele ohledně existence překážek vyhoštění. Proto ani námitka, že pochybil i krajský soud, protože se snažil napravit nedostatky napadeného rozhodnutí žalované ve vztahu k existenci překážek vyhoštění, není důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[20] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, nevznikly jí však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, a náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

[21] Žalobci byl usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 1. 2020, č. j. 42 A 1/2020 – 21, ustanoven zástupce. Odměnu za zastupování v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s., věta první za středníkem). Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna v řízení o kasační stížnosti za jeden úkon právní služby (spočívající ve vyhotovení návrhu ve věci samé - kasační stížnosti) [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“)]. Za tento úkon mu náleží odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 3400 Kč. Ustanovený zástupce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se mu přiznaná odměna zvyšuje o 21 % čítajících výši této daně na konečných 4114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku na účet, který uvedl ve svém podání.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. června 2020

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu